Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0122

Veiklos rezultatais grindžiamų priemonių kontrolė, skaidrumas ir atsekamumas

2026 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl veiklos rezultatais grindžiamų priemonių kontrolės, skaidrumo ir atsekamumo (2025/2032(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 311, 312, 319, 323 ir 324 straipsnius,

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa[1], ir bendras deklaracijas, dėl kurių šiuo klausimu susitarė Parlamentas, Taryba ir Komisija, ir į susijusias vienašales deklaracijas,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių[2] (toliau – Finansinis reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo[3] (Sąlygų reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97[4],

---

1 OL L 433 I, 2020 12 22, p. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
2 OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
3 OL L 433 I, 2020 12 22, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
4 OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. gruodžio 15 d. rezoliuciją „2021–2027 m. daugiametės finansinės programos tobulinimas: atsparus ir naujiems iššūkiams pritaikytas ES biudžetas“[5],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. vasario 27 d. poziciją dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, projekto[6],

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo[7] (toliau – TIS),

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. gruodžio 16 d. poziciją dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, projekto[8],

– atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 10 d. Europos Audito Rūmų (Audito Rūmai) 2023 finansinių metų metinę biudžeto vykdymo ataskaitą kartu su institucijų atsakymais,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 2 d. Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 13/2024 „Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę skirtų lėšų įsisavinimas. Vyksta vėluojant ir išlieka rizika, kad priemonės nebus įgyvendintos, todėl nebus pasiekti EGADP tikslai“, 2024 m. rugsėjo 11 d. Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 14/2024 „Žalioji pertvarka. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės indėlis neaiškus“ ir 2024 m. spalio 21 d. Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 22/2024 „Dvigubas finansavimas iš ES biudžeto. Kontrolės sistemose trūksta esminių elementų, kuriais būtų galima sumažinti padidėjusią riziką, kylančią taikant EGADP su išlaidomis nesusijusio finansavimo modelį“,

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 16 d. Audito Rūmų apžvalgą Nr. 03/2025 „Daugiametės finansinės programos po 2027 m. galimybės“, 2025 m. birželio 19 d. Europos Audito Rūmų apžvalgą Nr. 04/2025 „ES sanglaudos politikos ateitis. Mokymasis iš patirties“,

– atsižvelgdamas į savo 2025 m. gegužės 7 d. rezoliuciją dėl pertvarkyto ilgalaikio Sąjungos biudžeto kintančiame pasaulyje ir

---

5 OL C 177, 2023 5 17, p. 115.
6 OL C, C/2024/6750, 2024 11 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6750/oj.
7 OL L 433 I, 2020 12 22, p. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
8 OL C 445, 2021 10 29, p. 240.

Biudžeto kontrolės komiteto nuomonę Biudžeto komitetui dėl pertvarkyto ilgalaikio Sąjungos biudžeto kintančiame pasaulyje[9],

– atsižvelgdamas į savo Biudžeto kontrolės komiteto 2025 m. balandžio 23 d. pranešimą dėl 2023 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnis – Komisija, vykdomosios įstaigos ir devintasis, dešimtasis ir vienuoliktasis Europos plėtros fondai,

– atsižvelgdamas į 2023 m. gruodžio mėn. Komisijos ataskaitą dėl tyrimo, kuriuo grindžiamas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės laikotarpio vidurio vertinimas (angl. *Study supporting the mid-term Evaluation of the Recovery and Resilience Facility*),

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 3 d. paskelbtą Europos prokuratūros 2024 m. metinę ataskaitą,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo mėn. Mario Draghi pranešimą „Europos konkurencingumo ateitis“ (M. Draghi pranešimas),

– atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 8 d. Europos regionų komiteto nuomonę „Europos ekonomikos gaivinimo plano po COVID-19 laikotarpio vidurio peržiūra (Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė)“[10],

– atsižvelgdamas į informaciją, paskelbtą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinėje (EGADP suvestinė),

– atsižvelgdamas į savo vidaus tyrimus, išsamias analizes ir informacinius pranešimus, susijusius su EGADP įgyvendinimu,

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 17 d. Enrico Lettos pranešimą „Daug daugiau nei rinka. Sparta, saugumas ir solidarumas – bendrosios rinkos įgalinimas siekiant tvarios ateities ir klestėjimo visiems ES piliečiams“ (E. Lettos pranešimas),

– atsižvelgdamas į 2024 m. vasario 20 d. Komisijos aukšto lygio grupės sanglaudos politikos ateities klausimais ataskaitą „Tvarios ateities kūrimas kartu: sanglauda konkurencingai ir įtraukiai Europai“ (angl. *Forging a sustainable future together – cohesion for a competitive and inclusive Europe*),

– atsižvelgdamas į 2025 m. vasario 11 d. Komisijos komunikatą „Rengiantis kitai daugiametei finansinei programai“ (COM(2025)0046),

---

9 Priimti tekstai, P10_TA(2025)0090.

10 OL C, C/2024/7057, 2024 12 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj.

– atsižvelgdamas į 2025 m. sausio 29 d. Komisijos komunikatą „ES konkurencingumo kelrodis“ (COM(2025)0030),

– atsižvelgdamas į Europos Vadovų Tarybos 2025 m. kovo 20 d., 2025 m. kovo 6 d. ir 2024 m. gruodžio 19 d. išvadas,

– atsižvelgdamas į 2024–2029 m. kadencijos Komisijos politines gaires, kurias 2024 m. liepos 18 d. pristatė išrinktoji Komisijos pirmininkė,

– atsižvelgdamas į 2024 m. lapkričio 20 d. Europos Regionų komiteto nuomonę „ES biudžetas ir teritorinė politika: pasiūlymai dėl naujos struktūros ir įgyvendinimo mechanizmų DFP po 2027 m.“[11],

– atsižvelgdamas į 2025 m. liepos 16 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma biudžeto išlaidų stebėjimo ir veiklos rezultatų peržiūros sistema ir kitos Sąjungos programų ir veiklos horizontaliosios taisyklės, (COM(2025)0545),

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 18 d. rezoliuciją dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo[12],

– atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A10-0074/2025),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį ir 148 straipsnio 2 dalį,

– atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A10-0022/2026),

A. kadangi dėl didėjančio ES politinių prioritetų skaičiaus daromas papildomas spaudimas ES biudžetui, todėl kaip niekad svarbu atsakingai naudoti turimus finansinius išteklius; kadangi siekiant patikimo finansų valdymo, kaip apibrėžta Finansiniame reglamente, būtina, kad ES lėšos būtų įgyvendinamos laikantis ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principų, užtikrinant, kad ištekliai būtų naudojami ekonomiškai efektyviai, tikslai būtų pasiekti laiku, garantuojant pakankamą dydį ir kokybę, ir tai būtų padaryta geriausia kaina, ir užtikrinant, kad būtų pasiekti numatyti rezultatai ir poveikis; kadangi dėl to sustiprėja ir būtinybė būti budriems finansų valdymo srityje, siekiant užtikrinti, kad išlaidos duotų akivaizdžią investicijų grąžą ekonomikos augimo, konkurencingumo ir ES prioritetų įgyvendinimo požiūriu;

B. kadangi tais atvejais, kai ES finansavimas teikiamas kaip parama, kuri nėra grindžiama tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimu, o yra siejama su rezultatais, išdirbiais ar kitais veiklos rodikliais, tuomet

---

11 OL C, C/2025/279, 2025 1 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj.

12 Priimti tekstai, P10_TA(2025)0128.

mokėjimai priklauso nuo to, ar pasiektos iš anksto nustatytos tarpinės reikšmės ar siektinos reikšmės, ir tai turi būti patikrinta prieš atliekant bet kokias išmokas;

C. kadangi šis metodas, pagal kurį išmokos atsiejamos nuo faktinių išlaidų, labai riboja duomenų apie faktines išlaidas prieinamumą, todėl sykiu ir galimybę įvertinti ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą; pabrėžia, kad ši duomenų spraga trukdo sistemingai nustatyti pažeidimus, sukčiavimo riziką ir dvigubą finansavimą, taip pat silpnina ES gebėjimą įgyvendinti išankstinio perspėjimo mechanizmus ir vykdyti duomenimis grindžiamus rizikos vertinimus;

D. kadangi netikrinant išlaidų didėja netikslių išlaidų sąmatų rizika, ir tai kenkia patikimam finansų valdymui, skaidrumui ir atskaitomybei; kadangi Audito Rūmai ne kartą įspėjo apie sąnaudų vertinimo trūkumus, nacionalinių audito standartų skirtumus ir Komisijos priežiūros pajėgumų trūkumus;

E. kadangi didelė veiksmų laisvė vertinant, ar tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės yra pasiektos, gali lemti nenuoseklų sąlygų valstybėms narėms taikymą arba pirmalaikį lėšų išmokėjimą prieš tai, kai įvykdomos visos išmokėjimo sąlygos;

F. kadangi Audito Rūmai nustatė Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės kontrolės sistemos modelio trūkumų, įskaitant pernelyg didelę priklausomybę nuo nacionalinių įstaigų, neišsamias audito sekas, sistemines problemas ir nenuoseklaus taikymo valstybėse narėse riziką; pažymi, kad šiuos trūkumus dar labiau didina nacionalinių duomenų sistemų fragmentacija ir nesuderinamumas, ir tai trukdo užtikrinti sąveikumą, laiku nustatyti riziką ir veiksmingai apsaugoti asmens duomenis vykdant audito ir kontrolės operacijas;

G. kadangi veiklos rezultatais grindžiamų priemonių kontrolė priklauso nuo nacionalinių stebėsenos mechanizmų patikimumo; kadangi teisinės valstybės principo taikymo trūkumai didina riziką ES finansiniams interesams, nes jų apsauga priklauso nuo nepriklausomų teisminių institucijų ir savarankiškų kovos su sukčiavimu įstaigų;

H. kadangi, remiantis demokratine atskaitomybe, būtina, kad būtų apsaugotas Parlamento, kaip teisės aktų leidėjo ir biudžeto bei biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos, vaidmuo ir sykiu taikomi griežti atskaitomybės mechanizmai, užtikrintas visiškas skaidrumas kalbant apie galutinius Sąjungos lėšų gavėjus, ir kadangi valstybės narės ir kitos nacionalinės valdžios institucijos neturėtų būti laikomos galutiniais Sąjungos lėšų gavėjais;

Iššūkiai, kylantys užtikrinant veiklos rezultatais grindžiamų priemonių skaidrumą, atskaitomybę ir veiksmingą kontrolę

1. pabrėžia, kad, kaip numatyta Finansiniam reglamente, taikant veiklos rezultatais grindžiamas priemones turi būti laikomasi teisėtumo, tvarkingumo, ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principų ir kad supaprastinimas niekada neturėtų būti vykdomas patikimo finansų valdymo ir skaidrumo sąskaita; ragina vykdyti rizika grindžiamą ir proporcingą kontrolę ir primygtinai reikalauja, kad veiklos rezultatais grindžiamų priemonių rodikliai atspindėtų apčiuopiamus rezultatus ir ES pridėtinę vertę, o ne tik iš anksto nustatytus išdirbius; pabrėžia, kad tokios priemonės, jei jos tinkamai parengtos, gali padėti užtikrinti, kad daugiau dėmesio būtų skiriama rezultatams, reformoms ir konkurencingumui;

2. pažymi, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP), pagal kurią išmokos visų pirma grindžiamoms patenkinamu tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimu, yra pirmoji didesnė į veiklos rezultatus orientuota ES lygmens priemonė, išskirtinai grindžiama su išlaidomis nesusijusiu finansavimu; taip pat pažymi, kad EGADP modelis buvo perimtas įgyvendinant ir kitas finansines priemones, pvz., Ukrainos priemonę ir Vakarų Balkanų priemonę; yra susirūpinęs dėl Komisijos pasiūlymų pagal kitą daugiametę finansinę programą (DFP) naudoti panašų modelį daugumai ES finansavimo programų, įskaitant 1 išlaidų kategoriją; pažymi, kad EGADP tam tikru mastu paskatino kai kurias nacionalines investicijas ir reformas;

3. pabrėžia, kad svarbu pasimokyti iš esminių trūkumų, nustatytų taikant centralizuotą veiklos rezultatais grindžiamą EGADP įgyvendinimo modelį, kuriuos pripažino Audito Rūmai ir Komisija, įskaitant mažesnę atskaitomybę ir ribotą ES lygmens taisyklių ir reglamentų laikymosi priežiūrą; pabrėžia, kad skaidrumas, susijęs su galutiniais gavėjais, turi būti užtikrintas taikant vienodą, sąveikią ES masto ataskaitų teikimo sistemą, prieinamą Komisijai, Audito Rūmams, Europos prokuratūrai ir Parlamentui; pabrėžia, kad ES pridėtinę vertę galima sustiprinti didinant tarpvalstybinių projektų skaičių ir užtikrinant deramus subnacionalinių subjektų, visų pirma vietos ir regionų valdžios institucijų, sprendimų priėmimo įgaliojimus rengiant ir įgyvendinant priemonę;

4. mano, kad, nors numatyta, kad EGADP – tai veiklos rezultatais grindžiama priemonė, ją įgyvendinant daugiau dėmesio skiriama išdirbiams, o ne rezultatams; apgailestauja, kad dėl neaiškiai apibrėžtų tarpinių ir siektinų reikšmių, kai visų pirma koncentruojamasi į sąnaudas ir išdirbius, o ne į rezultatus, gali būti trukdoma siekti EGADP tikslų; mano, kad būsimoms veiklos rezultatais grindžiamoms priemonėms turėtų būti nustatyti konkretesni pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai, užtikrinant, kad investicijos atitiktų priemonės tikslus, būtų pasiektas teigiamas poveikis ir suteikta aiški pridėtinė vertė ES; ragina Komisiją užtikrinti, kad būsimos veiklos rezultatais grindžiamos priemonės būtų suderintos visose valstybėse narėse, turėtų skaidrią struktūrą ir išliktų stabilios laikui bėgant, kad būtų galima skatinti nuoseklumą, atskaitomybę ir ilgalaikį veiksmingumą;

5. pabrėžia, kad tuomet, kai remiamasi *ex ante* išlaidų sąmatomis ir netikrinamos faktinės išlaidos, gali atsirasti struktūrinė atskaitomybės spraga ir taip bus ribojama galimybė įvertinti ekonominę naudą, taigi ir kenkiama ekonomiškumo ir veiksmingumo principams; pabrėžia, kad būtina įgyvendinti rizika ir reikšmingumu grindžiamus tikrinimo mechanizmus numatant aiškiai apibrėžtas ribines vertes privalomų patikrų atveju; ragina Komisiją sistemingai integruoti duomenų gavybą, kryžminės patikros priemones ir analitiką į būsimas veiklos rezultatais grindžiamas priemones, kad būtų galima nustatyti pažeidimus ir korupcijos bei interesų konfliktų riziką;

6. yra nepaprastai susirūpinęs dėl Komisijos pasiūlymų pagal kitą DFP bendrai taikyti su išlaidomis nesusijusį finansavimą ir pabrėžia, jog svarbu nustatyti tinkamas apsaugos priemones, kuriomis, įgyvendinant Sąjungos finansavimą, būtų užtikrintas patikimas finansų valdymas; pabrėžia, kad reikia atidžiai įvertinti tokį reikšmingą perėjimą prie su išlaidomis nesusijusio finansavimo taikymo ir atsižvelgti į trūkumus, nustatytus įgyvendinant ankstesnes ar esamas veiklos rezultatais grindžiamas priemones, ir pabrėžia, kad būtina atlikti išsamų EGADP vertinimą;

7. reiškia susirūpinimą dėl didėjančios ES skolos naštos ir skolinimosi išlaidų; pažymi, kad Audito Rūmų 2024 m. metinėje ataskaitoje apskaičiuota, jog iki 2027 m. negrąžintas ES skolinimasis galėtų viršyti 900 mlrd. EUR, t. y. beveik dešimt kartų didesnė suma nei 2020 m. prieš pradedant taikyti ekonomikos gaivinimo priemonių rinkinį „NextGenerationEU“ (NGEU); įspėja, kad didėjančios skolinimosi išlaidos kelia pavojų būsimiems biudžetams ir riboja fiskalines galimybes naujų prioritetų atveju;

8. teigia, kad bendrai pradėjus taikyti su išlaidomis nesusijusį finansavimą, nors potencialiai sumažėja administracinė našta, visgi didėja pažeidimų, dvigubo finansavimo ir sukčiavimo rizika, todėl mažėja ES lėšų skaidrumas ir atsekamumas; pabrėžia, kad dėl nepakankamos sąsajos su išlaidomis gali būti finansuojami negyvybingi projektai, kurių tikslas – pasiekti tarpines reikšmes, o ne užtikrinti ekonominę naudą; atkreipia dėmesį į Parlamento tikrinimo vaidmenį prižiūrint ES biudžeto vykdymą, visų pirma jo įgaliojimus patvirtinti biudžeto įvykdymą; ragina pagal kitą DFP garantuoti patikimą valdymą, siekiant užtikrinti, kad Parlamentas galėtų visapusiškai atlikti savo, kaip biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos, vaidmenį;

9. atkreipia dėmesį į Komisijos pasiūlymo dėl 2028–2034 m. DFP aspektus, susijusius su teisine valstybe, ir ragina sukurti vieningą, nuoseklią ir išsamią visų ES finansavimo programų sistemą pagal Teisinės valstybės sąlygų reglamentą; be to, ragina užtikrinti, kad bet koks su išlaidomis nesusijusio finansavimo taikymas būtų visiškai suderinamas su reglamentu;

10. susirūpinęs pažymi, kad 2024 m. pabaigoje Europos prokuratūra turėjo 311 aktyvių bylų, susijusių su priemone NGEU, iš kurių visos, išskyrus keturias, buvo susijusios su EGADP, jos sudaro apie 17 proc. visų aktyvių sukčiavimo išlaidų srityje tyrimų ir tai reiškia maždaug 51 proc. su NGEU susijusių bylų padidėjimą, palyginti su 2023 m.; taip pat pažymi, kad apskaičiuota žala ES finansiniams interesams siekia 2,8 mlrd. EUR, t. y. 30 proc. (palyginti su 25 proc. 2023 m.) visų sukčiavimo išlaidų srityje nusikaltimų padarytos apskaičiuotos bendros žalos; pabrėžia, kad ES institucijų pranešimų apie atvejus skaičius išlieka nedidelis, ir tai kelia papildomą susirūpinimą dėl Komisijos gebėjimo veiksmingai prižiūrėti EGADP įgyvendinimą; primena, kad šiuo metu Europos prokuratūros veikloje dalyvauja 24 ES valstybės narės iš 27;

11. reiškia susirūpinimą dėl to, kad įgyvendinant veiklos rezultatais grindžiamas priemones, kurioms taikomas su išlaidomis nesusijęs finansavimas, koncentruojamasi į sistemų auditą, o ne faktinių patirtų išlaidų kontrolę; įspėja, kad tokie sistemų auditai negali atskleisti pagrindinių problemų, o jos gali išplisti ir rimtai pakenkti patikimam Sąjungos biudžeto finansų valdymui ir Sąjungos finansinių interesų apsaugai; mano, kad net taikant dabartinę finansinę struktūrą ir ES finansavimo įgyvendinimo modelį buvo matyti, kad kelių valstybių narių kontrolės sistemos turėjo sisteminių trūkumų, dėl kurių nepavyko nustatyti sukčiavimo ar kitų pažeidimų ir užkirsti jiems kelio, pvz., OPEKEPE atveju Graikijoje arba su kaimo plėtros fondais susijusiais atvejais Slovakijoje, taip pat kitais pastarojo meto atvejais keliose valstybėse narėse, ir tai rodo, kad reikia griežtesnės ES priežiūros; todėl ragina Komisiją imtis ryžtingų taisomųjų priemonių, stiprinti audito ir akreditavimo procedūras ir užtikrinti, kad panašūs sisteminiai trūkumai nepasikartotų ir sykiu būtų laikomasi proporcingumo principo, susijusio su ataskaitų teikimo ir dokumentavimo pareigomis;

12. susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad teisės aktuose dėl veiklos rezultatais grindžiamų priemonių, pvz., EGADP, ir Komisijos pasiūlymuose dėl 2028–2034 m. DFP nenumatyta aiškių standartų ir ribų atvejais, kai nacionalinės valdymo ir kontrolės sistemos laikomos nepakankamomis ar nepatikimomis, todėl dėl taisomųjų priemonių ar sustabdymo suteikiama galimybė spręsti savo nuožiūra;

13. pabrėžia, kad dėl bendro su išlaidomis nesusijusio finansavimo taikymo Audito Rūmai ir nacionalinės audito institucijos turi iš esmės pritaikyti savo veiklą ir pradėti naudoti kitokį audito metodą; įspėja, kad dėl tokio pokyčio, neužtikrinus audito institucijų pasirengimo, kils didelių iššūkių ir gali atsirasti struktūrinių audito sekos trūkumų, ir tai turės rimtų pasekmių tiek patikimam Sąjungos biudžeto finansų valdymui, tiek biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrai;

14. apgailestauja dėl neišsamios audito sekos, kurią pastebėjo Audito Rūmai veiklos rezultatais grindžiamas priemonių, pvz., EGADP,

atveju, nes dėl to silpnėja atsekamumas ir ribojamos Parlamento ir Audito Rūmų galimybės vykdyti tikrinimą;

15. pabrėžia, kad dėl didelės priklausomybės nuo nacionalinių valdžios institucijų ir išorės auditorių, kai nesama tvirtų apsaugos priemonių ir išsamių Komisijos gairių, techninės pagalbos ir specialių mokymų apie veiklos audito metodiką, kyla kontrolės kokybės ir nepriklausomumo variacijos rizika, todėl sykiu ir pavojus ES reputacijai; pabrėžia, kad parama nacionalinėms audito institucijoms padės gerinti kokybę ir didinti nuoseklumą;

16. pabrėžia, kad lėšų įsisavinimas ar išmokėjimas iš esmės nėra sėkmės rodiklis; apgailestauja, kad naujausiuose nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų pakeitimuose daugiausia dėmesio skiriama lėšų įsisavinimui ir dėl to sumažėjo iš pradžių numatytas užmojis, visų pirma kalbant apie reformas;

17. primena, kad valstybių narių audito įstaigos turi laikytis tarptautiniu mastu pripažintų audito standartų; įspėja, kad jų nesilaikant mažėja šių įstaigų darbo patikimumas ir kyla rizika vieno bendro audito metodui; atkreipia dėmesį į pakartotines Audito Rūmų išvadas dėl tam tikrų nacionalinių audito institucijų trūkumų, susijusių su darbo apimtimi, kokybe, dokumentacija ir ataskaitų teikimu; pabrėžia, kad reikalinga aiški atsakomybės sistema, kad būtų užtikrinta kokybė ir nuoseklumas;

18. pabrėžia, kad dėl suskaidytų IT ir duomenų sistemų valstybėse narėse didėja klaidų, pažeidimų, dvigubo finansavimo, vėlavimo ir nenuoseklaus ataskaitų teikimo rizika; primena, kad, siekdamas, kad būtų užtikrintas visapusiškas ES lėšų atsekamumas, Parlamentas ne kartą ragino sukurti bendrą, integruotą ir sąveikią informacijos ir stebėsenos sistemą, įskaitant bendrą duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonę, grindžiamą esamomis priemonėmis ir duomenų bazėmis, bet jomis neapsiribojant, atsižvelgiant į Finansinio reglamento naują redakciją; vis dėlto apgailestauja dėl to, kad valstybės narės atsisako nustatyti, kad tokią sistemą privaloma naudoti nuo kitos DFP pradžios; palankiai vertina nuolatines Komisijos pastangas sukurti tokią sąveikią sistemą, grindžiamą priemone ARACHNE, ir primygtinai ragina visas valstybes nares visapusiškai naudotis šia sistema; pabrėžia, kad bet kokio naujo finansavimo modelio veiksmingumas priklauso nuo pagrindinių duomenų ir stebėsenos priemonių patikimumo ir nuoseklumo; pabrėžia, kad svarbu sukurti sąveikią sistemą, kuri atitiktų Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (BDAR)[1]; pabrėžia, kad tokia sistema

---

[1] 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

turi laiku teikti tikslią informaciją, kuo labiau sumažinti klaidingai teigiamų rezultatų skaičių ir veikti patikimai;

19. pabrėžia, kad pagal kitą DFP į pasidalijamąjį valdymą turi būti įtrauktos regionų ir vietos valdžios institucijos ir suinteresuotieji subjektai, be kita ko, veiklos rezultatais grindžiamų priemonių atveju, tiek projektavimo, sprendimų priėmimo, planavimo, tiek ir įgyvendinimo bei vykdymo etapais, taikant daugiapakopio valdymo metodą, kad būtų galima užtikrinti tarpvalstybinių projektų pridėtinę vertę ES ir dėmesį sutelkti į išmatuojamus rezultatus, o ne į išdirbius;

20. pažymi, kad dotacijų ir finansinių priemonių derinimas veiklos rezultatais grindžiamose sistemose didina sudėtingumą ir dvigubo finansavimo, pažeidimų, sukčiavimo, kompensacijų permokos ir silpnų atskaitomybės grandinių riziką; ypač pabrėžia, kad tais atvejais, kai finansavimas nėra susijęs su išlaidomis, tai netikrinant išlaidų dar labiau padidėja skirtingų finansavimo srautų dubliavimosi rizika ir kenkiama patikimo finansų valdymo užtikrinimui;

21. atkreipia dėmesį į tai, kad veiklos rezultatais grindžiama stebėsena nebūtinai sumažina administracinę naštą, nes dėl silpnų tikrinimo sistemų gali atsirasti paslėptų išlaidų neužtikrinant didesnio patikinimo; ragina Komisiją racionalizuoti veiklos rezultatų rodiklius, supaprastinti ataskaitų teikimo šablonus, pašalinti perteklinių duomenų prašymus ir spręsti mokėjimo prašymų sudėtingumo, kuris nėra reikalingas, problemą; mano, kad norint pereiti prie veiklos rezultatais grindžiamų įgyvendinimo modelių reikia stiprinti gebėjimus ES lygmeniu ir valstybėse narėse, nes stebėsenos, kontrolės ir audito poreikiai veiklos rezultatais grindžiamų įgyvendinimo modelių atveju ir tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimo modeliu grindžiamų priemonių atveju skiriasi;

22. įspėja, kad dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis ir tuomet, kai padidėjo spaudimas biudžetui, vis dažniau naudojant veiklos rezultatais grindžiamas priemones ir nešalinant nustatytų EGADP trūkumų (juos, be kita ko, būtų galima šalinti stiprinant parlamentinę kontrolę) kyla pavojus, kad institucinė pusiausvyra bus pakeista vykdomosios valdžios diskrecijos naudai ir bus atsisakyta demokratinės atskaitomybės; primygtinai reikalauja, kad taikant bet kokį veiklos rezultatais grindžiamų priemonių valdymo modelį Parlamentas ir Taryba dalyvautų vienodomis sąlygomis; atmeta bet kokį pasiūlymą sutrikdyti institucinę pusiausvyrą ir pakenkti Parlamento, kaip biudžeto ir biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos, vaidmeniui;

Rekomendacijos dėl veiklos rezultatais grindžiamų priemonių kontrolės, skaidrumo ir atskaitomybės

23. mano, kad su išlaidomis nesusijusio finansavimo modelis veiklos rezultatais grindžiamoms priemonėms neturėtų būti naudojamas kaip bendras įgyvendinimo ar kompensavimo tarp valstybių narių ir

naudos gavėjų metodas, išskyrus mažesnius gavėjus, kurie projektus įgyvendina neviršydami tam tikrų finansinių ribų, sudarant sąlygas supaprastintai įgyvendinimo sistemai, kartu išlaikant patikimą kontrolės sistemą; ypač pabrėžia, kad didelio masto ir sudėtingų projektų atveju ir toliau turėtų būti taikomas išlaidomis grindžiamas modelis, nes dėl jų apimties, trukmės ir daugiapakopio finansavimo reikalingos išsamios finansinės ataskaitos ir patikrinami išlaidų duomenys, kad būtų galima užtikrinti tinkamą stebėseną ir atskaitomybę; pabrėžia, kad svarbu sukurti lėšų susigrąžinimo mechanizmą tais atvejais, kai tarp *ex ante* išlaidų sąmatų ir *ex post* patikrų atsiranda didelių nukrypimų, ypač tuomet, kai projektai įgyvendinami mažesnėmis, nei iš pradžių numatyta, išlaidomis; pabrėžia, kad tokie koregavimai turi atspindėti faktines išlaidas, kad būtų užtikrintas finansinis sąžiningumas, ekonominis naudingumas ir atskaitomybė; ragina toliau ir plačiau naudoti fiksuotąsias sumas ir supaprastinto išlaidų apmokėjimo būdus, visų pirma tuomet, kai vykdomos mažesnės ar vidutinio masto investicijos, kaip veiksmingas ir proporcingas priemones siekiant sumažinti administracinę naštą, padidinti prieinamumą mažesniems naudos gavėjams ir išlaikyti Sąjungos lėšų naudojimo atskaitomybę ir atsekamumą;

24. primygtinai pabrėžia, kad biudžeto supaprastinimo rezultatas taip pat turi būti skaidrus biudžetas; primygtinai ragina Komisiją suteikti visuomenei galimybę susipažinti su procedūrine informacija, įskaitant išlaidų apskaičiavimo metodiką, ir suteikti Parlamentui galimybę susipažinti su nacionaliniuose ir regioniniuose partnerystės planuose (NRPP) numatytomis apskaičiuotomis išlaidomis;

25. ragina sukurti bendrą atskaitomybės sistemą, kuri leistų atsekti ES biudžeto įnašus konkretiems projektams ir jų tikruosius galutinius naudos gavėjus, įskaitant rangovus ir subrangovus, taip pat tikruosius savininkus; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti ES finansuojamų projektų matomumą piliečiams; pabrėžia, kad būtina susieti mokėjimus su nuoseklių, aiškiai apibrėžtų tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimu, kad būtų sustiprintas reformų ir investicijų suderinimas; pabrėžia, kad svarbu įdiegti *ex post* vertinimo sistemą, pagrįstą kiekvienos priemonės pasiektais tikslais, vertinamais pagal veiklos rezultatų rodiklius;

26. pabrėžia, kad Sąjungos finansavimas turėtų būti skiriamas tik priemonėms, tiesiogiai susijusioms su konkrečiais, patikrinamais projektais, kuriuos vykdant matoma apčiuopiama pažanga, išmatuojami rezultatai ir kurie padeda siekti Sąjungos politikos tikslų, gali būti veiksmingai stebimi ir audituojami, kuriuos vykdant turi būti teikiamos skaidrios ataskaitos, be kita ko, dėl ekonominio naudingumo ir užtikrinamas matomumo reikalavimų laikymasis;

27. ragina Komisiją nenustatyti sudėtingų ar spekuliatyvių išlaidų apskaičiavimo metodikų, nes tai gali pakenkti skaidrumui ir palyginamumui valstybėse narėse; todėl primygtinai ragina parengti ir plačiau naudoti suderintus ir patikrinamus supaprastinto išlaidų

apmokėjimo būdus, kurie suteikia aiškumo, sumažina administracinę naštą ir užtikrina tinkamą atskaitomybės lygį;

28. ragina nustatyti nedviprasmiškus atitikties kriterijus, pagal kuriuos būtų galima nustatyti, kada veiklos rezultatais grindžiamomis priemonėmis pasiekiami suplanuoti išdirbiai ar rezultatai, užtikrinus vienodas apibrėžtis visose valstybėse narėse;

29. ragina periodiškai vertinti realias išlaidas, patirtas įgyvendinant veiklos rezultatais grindžiamas priemones, atsižvelgiant į valstybių narių išlaidų sąmatas, kad būtų išvengta neatitikimų; mano, kad tokie vertinimai turėtų automatiškai paskatinti vykdyti kontrolę ir auditą tais atvejais, kai yra didelių realių ir apskaičiuotų išlaidų skirtumų;

30. primygtinai pabrėžia, kad visuomet naudojant su išlaidomis nesusijusio finansavimo modelį turi būti sąsaja tarp, viena vertus, mokėjimo paraiškų ir tarpinių bei siektinų reikšmių pasiekimo ir, kita vertus, konkrečių projektų įgyvendinimo; pabrėžia, kad, nesant tokios sąsajos, kyla didelis pavojus Sąjungos finansavimo atsekamumui;

31. ragina sukurti bendrą, integruotą ir sąveikią informacijos ir stebėsenos sistemą, įskaitant bendrą duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonę; reikalauja, kad šios naujos sąveikios sistemos naudojimas būtų išankstinė sąlyga norint gauti Sąjungos finansavimą pagal kitą DFP; reikalauja, kad Komisija sukurtų viešai prieinamas suvestines, kad piliečiai galėtų įvertinti ES finansavimu sukurtą vertę; ragina Komisiją, siekiant apsaugoti ES finansinius interesus, diegti pažangias duomenų analizės ir dirbtinio intelekto priemones, kad būtų pagerintas veiklos rezultatų stebėjimas, vertinimas ir ataskaitų teikimas, sumažintas rankinio darbo krūvis ir supaprastinti ataskaitų teikimo procesai, taip pat užkirstas kelias dvigubam finansavimui ir kitai rizikai;

32. reikalauja, kad Komisija nustatytų ir paskelbtų aiškias taisomųjų priemonių ribas, įskaitant griežtumo lygius, kad būtų užtikrintas vienodas požiūris ir nuoseklus vykdymo užtikrinimas;

33. primygtinai pabrėžia, kad Komisija privalėtų vertinti, ar pasiektos tarpinės ir siektinos reikšmės, atsižvelgdama į valstybių narių pateiktus duomenis, ir kad vertinimai būtų atliekami laikantis skaidrios ir standartizuotos metodikos, pateikiant dokumentuotą įvertinimą ir argumentuotą pagrindimą dėl bet kokių nukrypimų, viršijančių teisės aktuose nustatytą ribą; ragina Parlamentui ir Audito Rūmams pateikti visus vertinimo dokumentus;

34. reikalauja užtikrinti didesnį veiklos rezultatais grindžiamų priemonių įgyvendinimo skaidrumą, todėl reikia laiku skelbti visus Komisijos vertinimus, nacionalines ataskaitas, audito santraukas ir išieškojimo veiksmus prieinamu, palyginamu, patikrinamu ir naudotojui patogiu formatu, užtikrinant, kad Parlamentas, Audito Rūmai ir piliečiai galėtų tikrinti, kaip naudojamos Sąjungos lėšos; pabrėžia, kad

prieiga prie informacijos turėtų būti suteikiama pagal pakopinį metodą, užtikrinant visapusišką ir neribotą Audito Rūmų prieigą tikruoju laiku, garantuotą ir neribotą Parlamento teisę užduoti klausimus ir prašyti informacijos, taip pat tinkamą ir skaidrią prieigą piliečiams remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimais; primena, kad visos skaidrumo priemonės privalo atitikti duomenų apsaugos reikalavimus pagal Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą ir atitinkamus Sąjungos teisės aktus; pabrėžia, kad viešai prieinami duomenys turi tiksliai atspindėti faktinį projektų įgyvendinimą ir pažangą, o ne suplanuotus įsipareigojimus ar išmokas, mokamas tik pasiekus nacionaliniuose planuose nustatytas tarpines ir siektinas reikšmes, ir tuomet bus matomas tikras vietoje pasiektų rezultatų vaizdas;

35. pabrėžia, kad visos Komisijos duomenų bazės ir informacinės sistemos, naudojamos Komisijos ir valstybių narių duomenų rinkimui, keitimuisi jais ir jų stebėsenai, turi būti prieinamos Audito Rūmams; pabrėžia, kad Audito Rūmai turėtų turėti tiesioginę ir greitą prieigą prie sistemoje įrašytų pirminių duomenų, kurie nebuvo nacionalinių valdžios institucijų ar Komisijos tarnybų keisti, apibendrinti ir redaguoti; pabrėžia, kad tokia prieiga yra labai svarbi siekiant užtikrinti audito nepriklausomumą, patikimumą ir veiksmingumą ir išlaikyti Sąjungos biudžeto vykdymo skaidrumą ir atskaitomybę;

36. ragina gerinti ataskaitų apie veiklos rezultatais grindžiamas priemones teikimą, kad į jas būtų įtraukti projektų lygmens duomenys, panašūs į sanglaudos politikos duomenis, pateikiant duomenis apie geografinį finansavimo paskirstymą ir intervencijas subnacionaliniu lygmeniu;

37. ragina gerinti audito seką reikalaujant sistemingai dokumentuoti tikrinimo etapus ir užtikrinant, kad įrašai būtų išsamūs, prieinami ir patikrinami tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis;

38. prašo, kad Komisija nustatytų patikimas apsaugos priemones, kuriomis būtų užtikrintas nuoseklus, nepriklausomas ir aukštos kokybės audito darbas visose valstybėse narėse, ir, be kita ko, teiktų išsamias metodines gaires, tvarią techninę pagalbą tais atvejais, kai matyti nuolatiniai audito institucijos trūkumai, ir rengti specialius mokymus apie veiklos audito standartus; primygtinai pabrėžia, kad sprendimas, ar remtis nacionalinių valdžios institucijų ir išorės auditorių darbu, turi priklausyti nuo to, ar taikomos minėtos apsaugos priemonės, kad būtų išvengta kontrolės kokybės skirtumų; ragina valstybes nares nustatyti apsaugos priemones, kuriomis būtų užtikrintas nacionalinių audito institucijų nepriklausomumas nuo politinių ir administracinių organų, atsakingų už lėšų valdymą;

39. ragina įdiegti DI grindžiamas prognozavimo analizės priemones, taip pat mašinų mokymosi pajėgumus, kurie leistų auditoriams tikruoju laiku atlikti rizikos vertinimus, veiksmingiau nustatyti anomalijas ir atlikti racionalaus lėšų panaudojimo auditus bei tikslines peržiūras

Audito Rūmų nustatytų nuolatinių trūkumų atvejais; pabrėžia, kad svarbu pasinaudoti automatizuotomis duomenų gavybos priemonėmis ir dirbtiniu intelektu siekiant nustatyti anomalijas, kartu vengiant uždėti papildomas ataskaitų teikimo pareigas reikalavimų besilaikantiems naudos gavėjams; primena, kad tokios DI technologijos turi būti naudojamos visapusiškai laikantis ES duomenų apsaugos taisyklių ir turi būti remiamos rengiant išsamius mokymus nacionalinėms audito institucijoms;

40. prašo Komisijos stiprinti finansinių priemonių apsaugos priemones, be kita ko, taikyti griežtesnes valdymo mokesčių viršutines ribas, skaidrias tiesioginio sutarčių skyrimo taisykles ir kontrolę, kad būtų užkirstas kelias dvigubam finansavimui ir valstybės pagalbos taisyklių pažeidimams; reikalauja užtikrinti, kad dėl viršutinių valdymo mokesčių ribų, visų pirma tiesiogiai skiriant sutartis fondų valdytojams nuosavo kapitalo ar kvazinuosavo kapitalo produktų atveju, nesumažėtų Sąjungos paramos ekonominė nauda, ypač tais atvejais, kai operacijų apimtis yra nedidelė;

41. pakartoja, kad reikia didinti skaidrumą išplečiant EGADP rezultatų suvestinės modelį, kad jis apimtų visas veiklos rezultatais grindžiamas priemones, gerinti nacionalinių ataskaitų teikimą laiku ir palyginamumą, taip pat užtikrinti viešą prieigą, atsekamumą ir atskaitomybę; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti visapusišką ES ir nacionalinių duomenų sistemų sąveikumą, sumažinti rankiniu būdu įvedamų duomenų kiekį, pagerinti duomenų kokybę ir sudaryti sąlygas atsekamumui tikruoju laiku iki galutinių naudos gavėjų lygmens; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją užtikrinti, kad audito ir biudžeto įvykdymą tvirtinančioms institucijoms, taip pat Europos prokuratūrai ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybai būtų tikruoju laiku prieinami duomenys apie tikruosius galutinius pagal veiklos rezultatais grindžiamą priemonę skiriamo finansavimo gavėjus, įskaitant rangovus ir subrangovus;

42. primygtinai ragina, kad būtų visapusiškai paisoma Parlamento, kaip teisės aktų leidėjo, biudžeto valdymo institucijos ir biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos, prerogatyvų ir kad jam būtų suteikta prieiga prie visų duomenų, būtinų jo funkcijoms vykdyti;

°

° °

43. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.